

CERAMICA DIN AȘEZAREA DIN EPOCA BRONZULUI DE LA CIUTA (COM. OBREJA, JUD. CARAȘ-SEVERIN)*

În cadrul cercetării și cunoașterii epocii bronzului din Banat, alături de așezările studiate în Clisura Dunării un loc important îl ocupă și așezarea de la Ciuta¹.

Așezarea de la Ciuta se întinde pe o suprafață de cca. 1 ha pe terasa a II-a a Timișului în apropierea confluenței Bistrei cu Timișul, în punctul numit „Cornul dealului“. Începând din primăvara anului 1976 și continuând pînă în anul 1979, Muzeul din Caransebeș a organizat în acest punct săpături sistematice, fiind executate în total zece secțiuni și patru case, rezultînd un bogat material ceramic și litic care se află în depozitul muzeului mai sus menționat.

În cadrul vestigiilor arheologice descoperite, produsele ceramice ocupă locul cel mai de seamă.

Din punctul de vedere al compoziției pastei și al arderii acesteia, ceramica se poate împărți în două mari categorii: *ceramica uzuală* și *ceramica fină*.

Ceramica de uz comun are suprafețele neregulate și este aspră la pipăit fiind lucrată dintr-o pastă nefrămîntată bine, cu impurități. Ca degresanți se foloseau pietricelele și nisipul grosier. Vasele sînt în majoritate bine arse. Ele au o culoare cărămizie (Pl. I/1, 5; II/4; V/1—2; VI/4—6; VII/4; VIII/5, 9; IX/5, 7; X/1, 4; XI/1; XII/3—4, 6) sau brun negricioasă (Pl. I/2; II/6; V/6; VII/2; VIII/1; IX/1; XI/3, 5; XII/1, 7—8).

Ca forme ale ceramicii uzuale avem *vasul borcan* de dimensiuni mijlocii și mari, cu pereții puțin bombați și diametrul maxim în zona pîntecului (Pl. I/1—2; V/2; VI/4; VII/4; IX/1, 7; X/1, 4; XII/1; XIV/5—7), *castronul* (Pl. II/4; V/1; VIII/1; XIV/2) și *bolul* de dimensiuni mici (Pl. IX/5; XII/6; XIV/1) și mijlocii (Pl. I/5).

Ceramica de uz comun este destul de puțin ornamentată. Vasele borcan sînt ornamentate cu briie alveolate dispuse sub buză cîte unu (Pl. I/1—2; V/2; IX/2) sau cîte două (Pl. IX/1). Un alt motiv ornamental îl constituie inciziile verticale simple pe corpul vasului (Pl. X/1) sau combinațiile de incizii orizontale cu incizii oblice sub forma unor re-

---

* Mulțumim și pe această cale dr. Petru Bona directorul Muzeului din Caransebeș și muzeografului P. Rogozea pentru grațitudinea cu care ne-au pus la dispoziție prezentul material arheologic pentru cercetare.

¹ Ca urmare a lucrărilor de îmbunătățiri funciare și agricole din ultimii ani și a faptului că stratul arheologic era relativ subțire (0,20—0,40 m), așezarea de la Ciuta este astăzi distrusă și deci pierdută din punctul de vedere al cercetării arheologice.

gistre (Pl. XII/1; XIII/14). Castronul are ca ornament briul alveolat (Pl. II/4; V/1; XIII/17—18) iar bolurile au ca ornament inciziile (Pl. XII/6; XIII/20).

Categoria ceramicii fine se caracterizează prin produse lucrate îngrijit dintr-o pastă de bună calitate folosindu-se ca degresant nisip fin. Vasele sînt arse bine sau incomplet, dobîndind o culoare cărămizie (Pl. I/3; II/2; III/2; IV/1—2; VI/8; VII/6, 8; VIII/2, 6; IX/3; X/5; XII/2, brun-cărămizie (Pl. I/4; II/3, 5; III/3—4; IV/5—6; V/3—4, 7—8; VII/1; VIII/3—4, 7; IX/4; X/2—3, 6; XII/5), brun deschis (Pl. II/2; IV/3—4; VII/3; XI/4; XII/8 și nuanțe de brun și cenușiu (Pl. I/6—7; II/1; III/5; VII/5).

Ceramica fină din așezarea de la Ciuta este reprezentată de mai multe tipuri de vase: *Vasul borcan* (Pl. I/4; VII/8; IX/4; XIV/11, 13—17), *castronul* (Pl. IX/3; XIV/12), *bolul* (Pl. III/4; XIV/18), *cănița* (pl. V/5) și *strachina* cu toartă (Pl. III/2; V/4; XV/3) sau simplă (Pl. II/5; IV/1, 4; VII/1, 3, 5; X/5; XIV/20—22; XV/1—2, 4—5).

Decorul ceramicii fine are un pronunțat caracter tectonic, el fiind realizat cu ajutorul inciziilor și al briilor crestate sau alveolate.

Inciziile sînt întîlnite atît pe buza (Pl. I/3; IX/4; XIII/21) cit și pe umărul și corpul vaselor (Pl. VI/3; VIII/2). Inciziile propriu-zise sînt grupate cîte patru (Pl. VIII/6), cîte cinci (Pl. VI/3), mai multe (Pl. IV/5) sau cîte două flancate în partea de jos de incizii oblice (Pl. IV/1—2; XIII/3—4) sau sub formă de rețea de incizii adînci (Pl. IV/3; XIII/24). Este întîlnită și combinația de incizii orizontale între care se află o incizie în zig-zag, triunghiurile astfel formate fiind fie crutate (Pl. III/5; XIII/8) fie hașurate de mici incizii oblice (Pl. II/2; IV/2; VIII/4; XIII/7). Acest procedeu al umplerii spațiilor rezultate prin ornamentare este întîlnit și pe alte fragmente ceramice.

Un alt motiv ornamental folosit îl constituie *arcadele simple* (Pl. IV/1; XIII/9), *arcadele flancate de incizii* (Pl. II/1; III/2; XIII/10) sau combinațiile de arcade cu incizii orizontale, spațiile rezultate fiind umplute cu incizii (Pl. VII/1; VIII/7; XIII/11).

Ornamentarea cu piaptănuț (*Kammstrichverzierung*) apare pe umărul și corpul vaselor (Pl. IV/6; IX/2; XI/6; XIII/12).

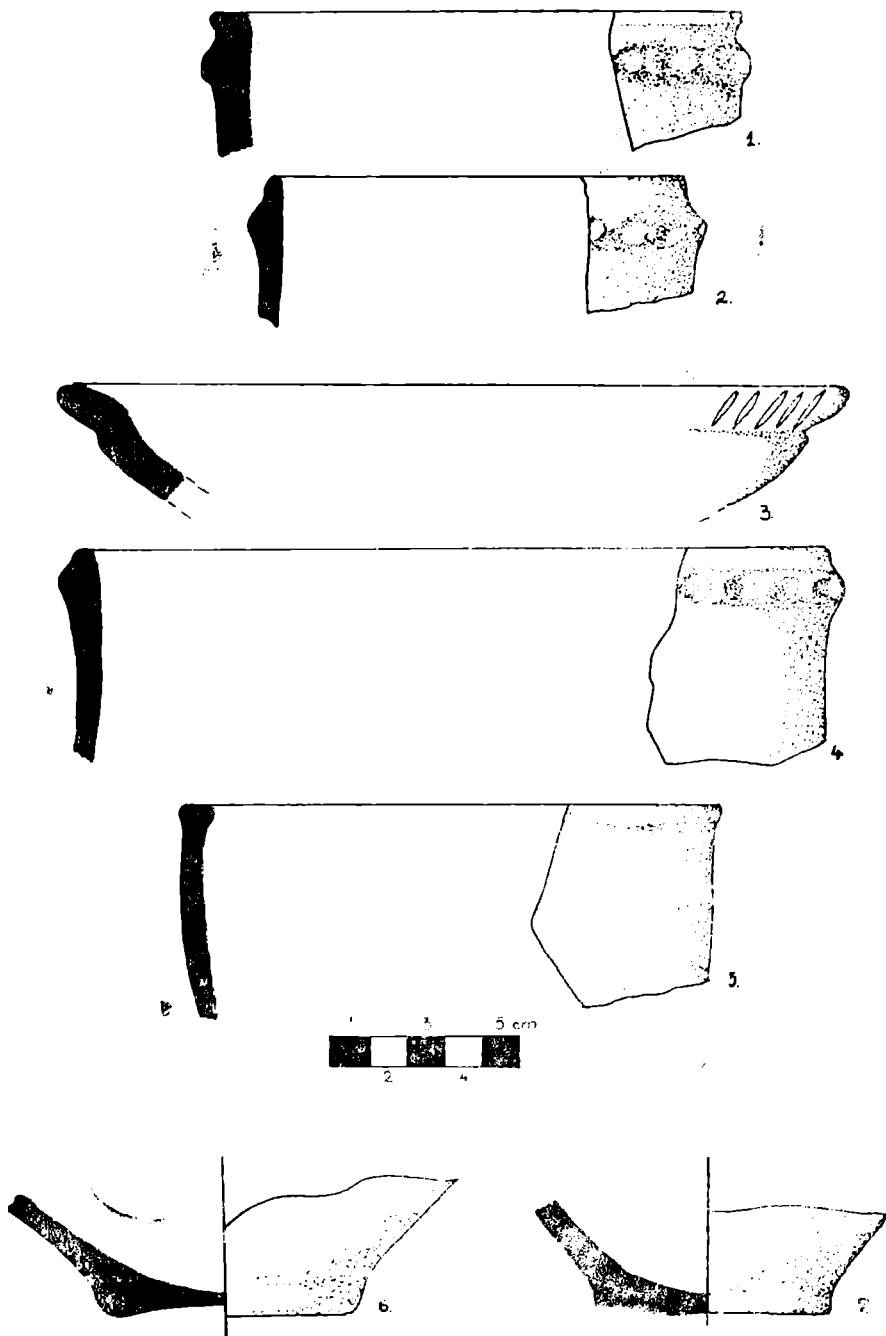
Decorul plastic este realizat prin *briile crestate și alveolate*. *Briile crestate* apar pe buza vaselor (Pl. III/3; VII/6, 8; XIII/16, 22) sau sub buză (Pl. IX/4) pe cînd *briile alveolate* apar doar sub buză (Pl. I/4). Mai este întîlnit și ornamentul sub forma unui șnur răsucit imediat sub buza vasului (Pl. IX/3). Tot cu rol ornamental sînt utilizate și micile proeminențe aplicate sub buza unei cănițe (Pl. V/8; XIII/19).

Prin formele ceramicii dar mai ales prin motivele ornamentale, ceramica descoperită în așezarea de la Ciuta are suficiente analogii în așezările de la Gornea — Păzăriște² și Cornești³ pentru a o putea încadra în faza timpurie a culturii Vatina.

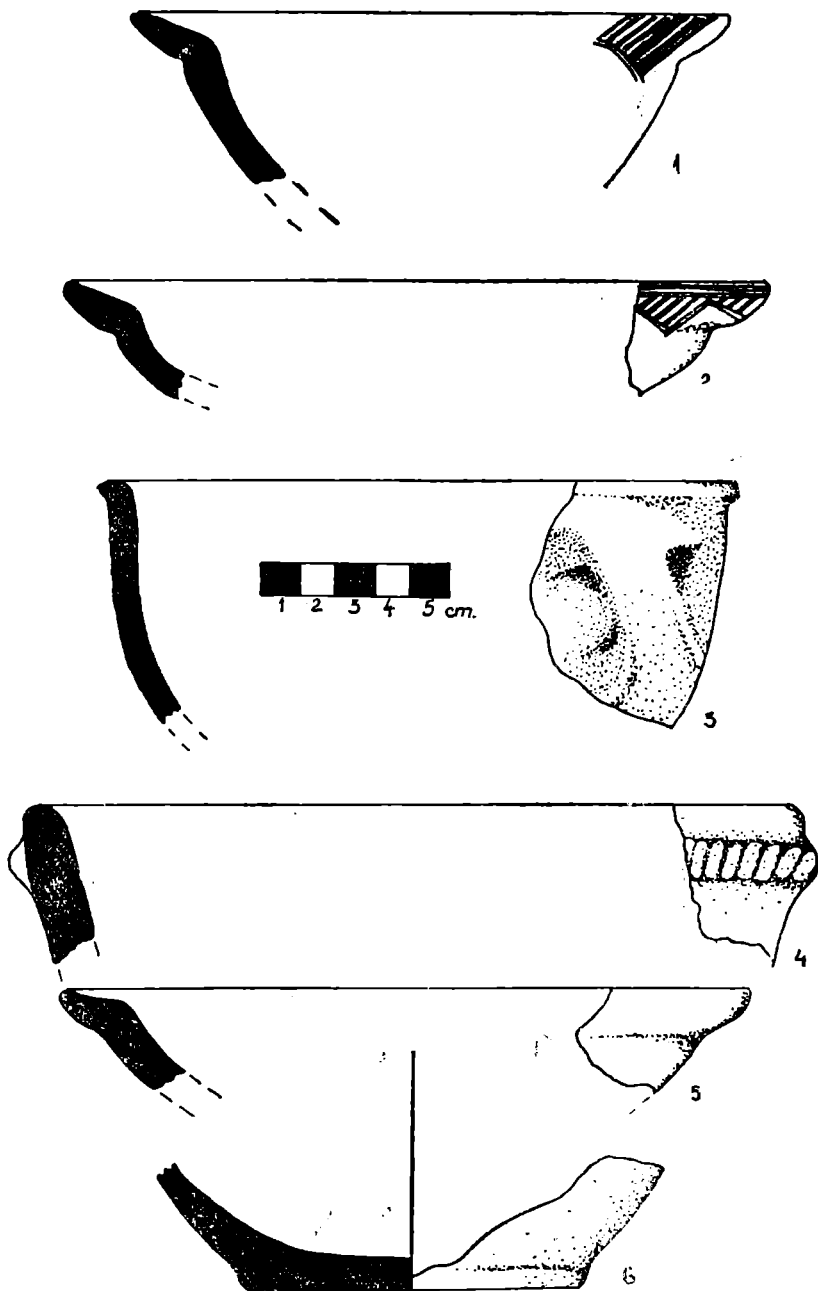
SORIN M. PETRESCU

² Gh. Lazarovici, în *Gornea — Preistorie*, 1977, pl. LXVIII—LXXIV; Gh. Lazarovici — C. Săcărîn, în *Banatica*, V, 1979, fig. 8—13.

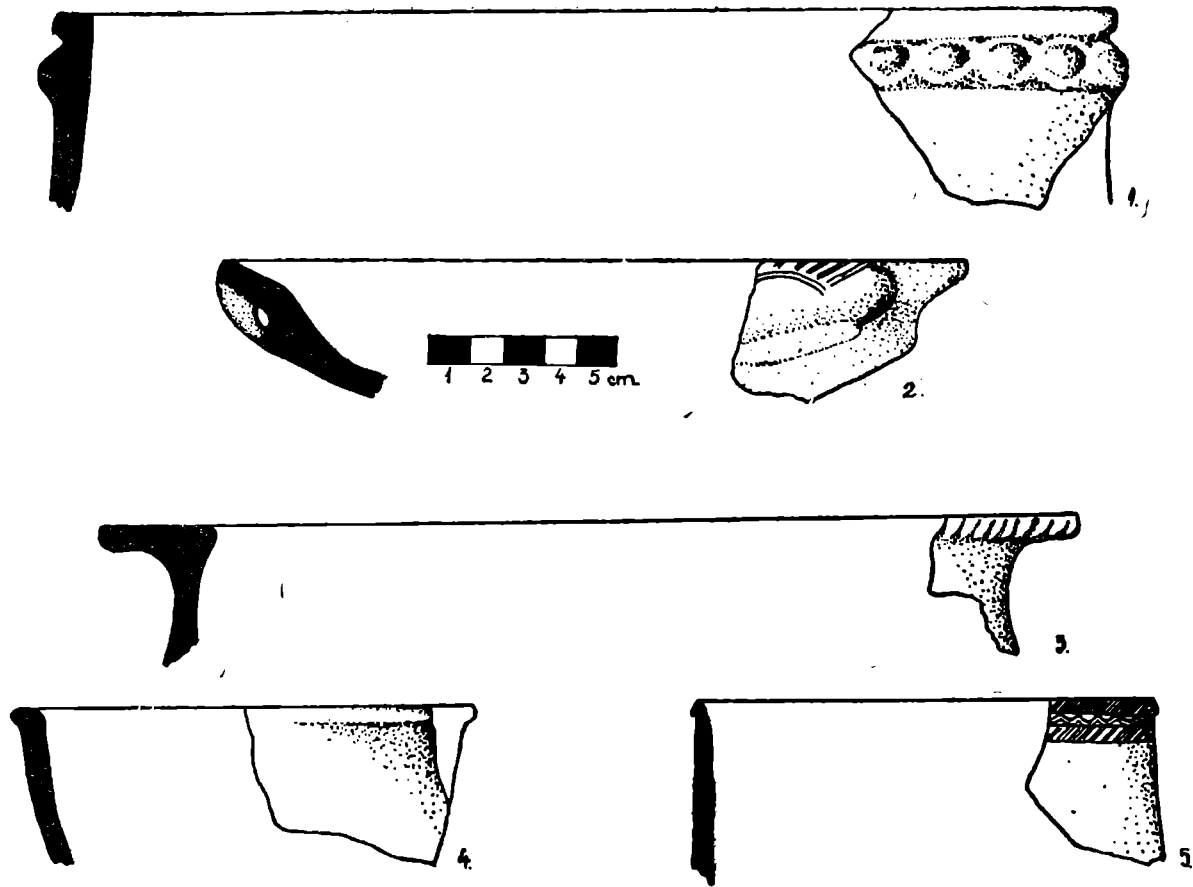
³ O. Radu, în *Tibiscus*, II, 1972.

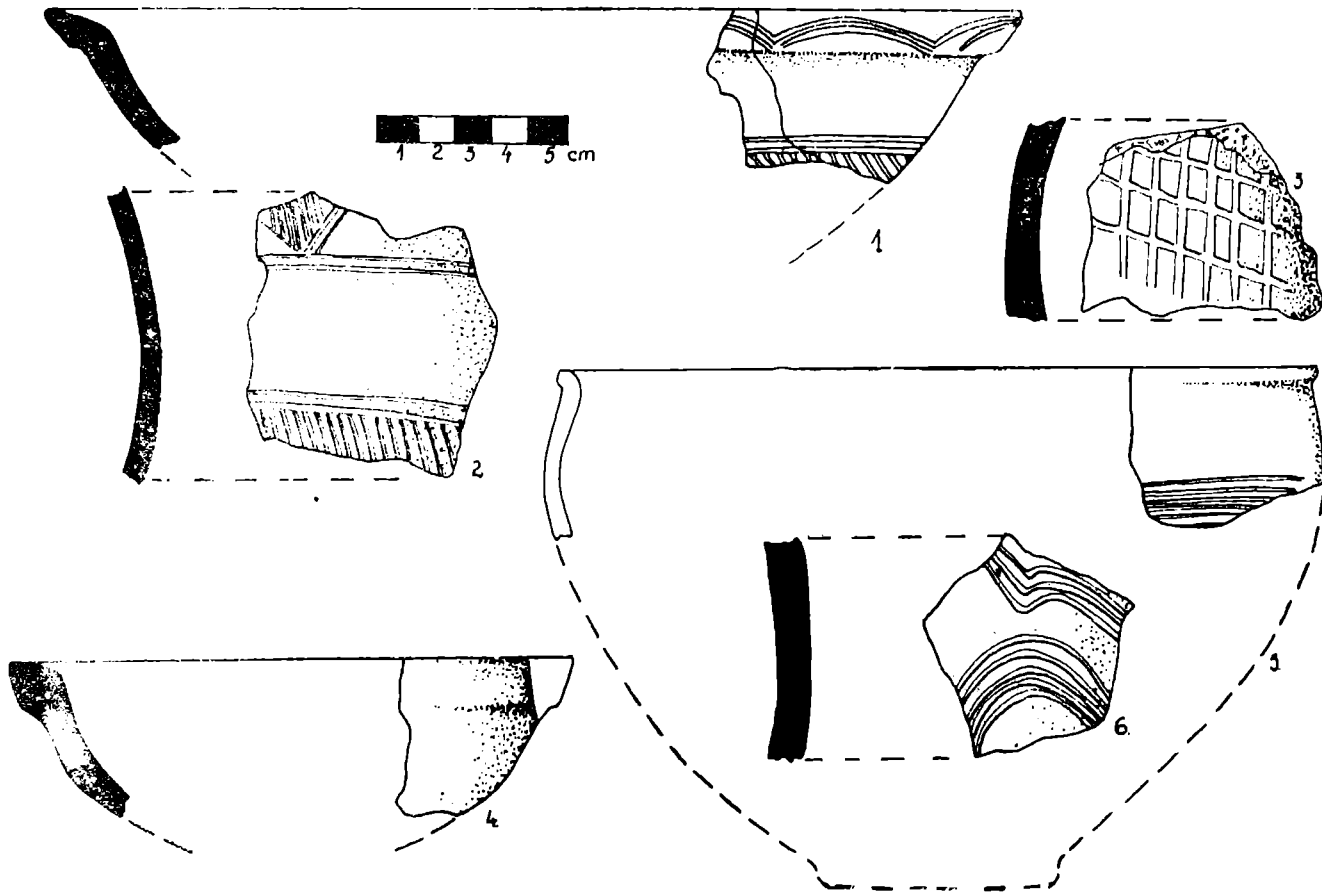
Pl. I. Ceramică de la Ciuta—„Cornul dealului”.
Taf. I. Keramik aus Ciuta—„Cornul dealului”.

Pl. II. Ceramică de la Ciuta—„Cornul dealului”.
 Taf. II. Keramik aus Ciuta—„Cornul dealului”.

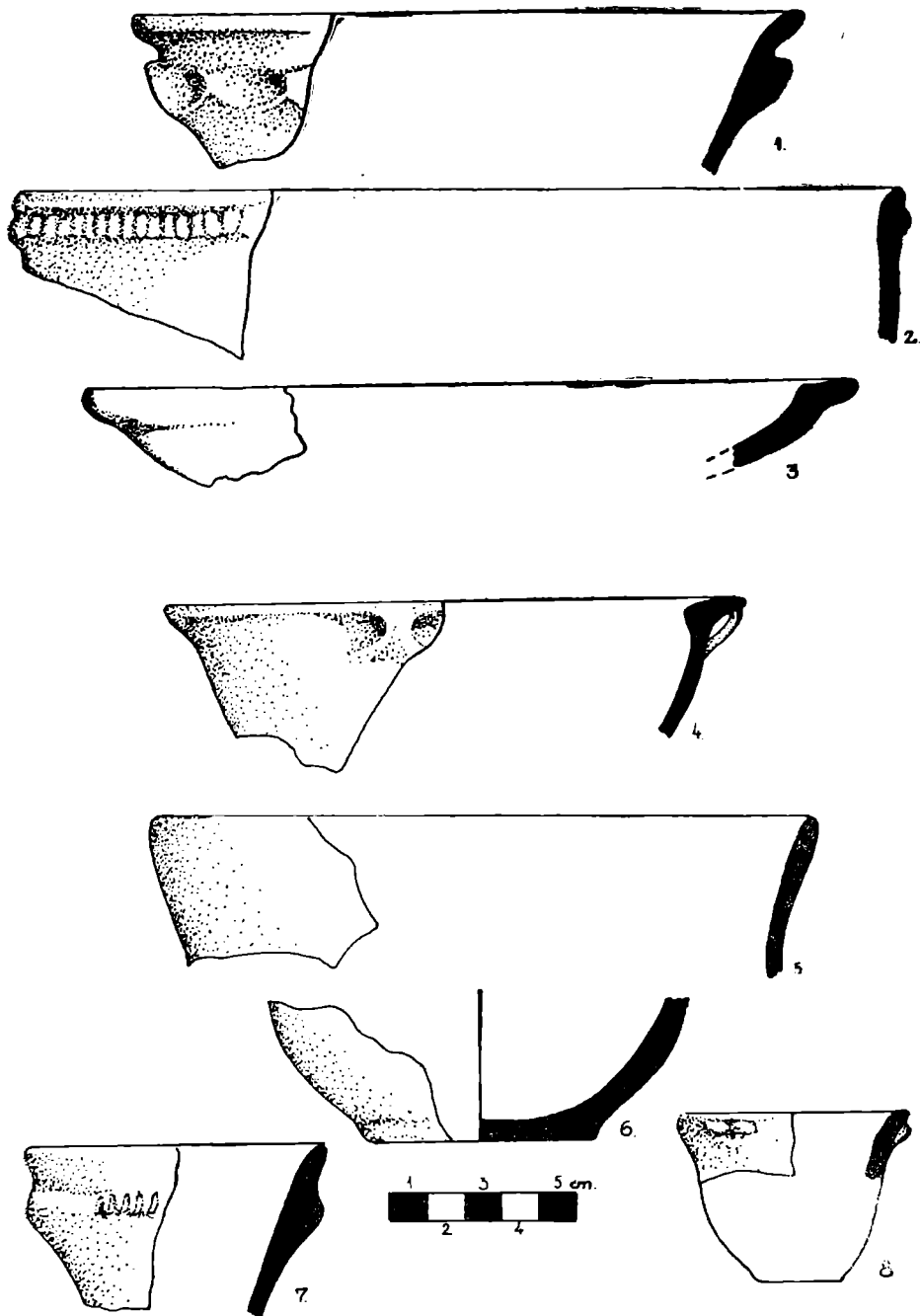

Pl. III. Ceramică de la Ciuta—„Cornul dealului”.
Taf. III. Keramik aus Ciuta—„Cornul dealului”.

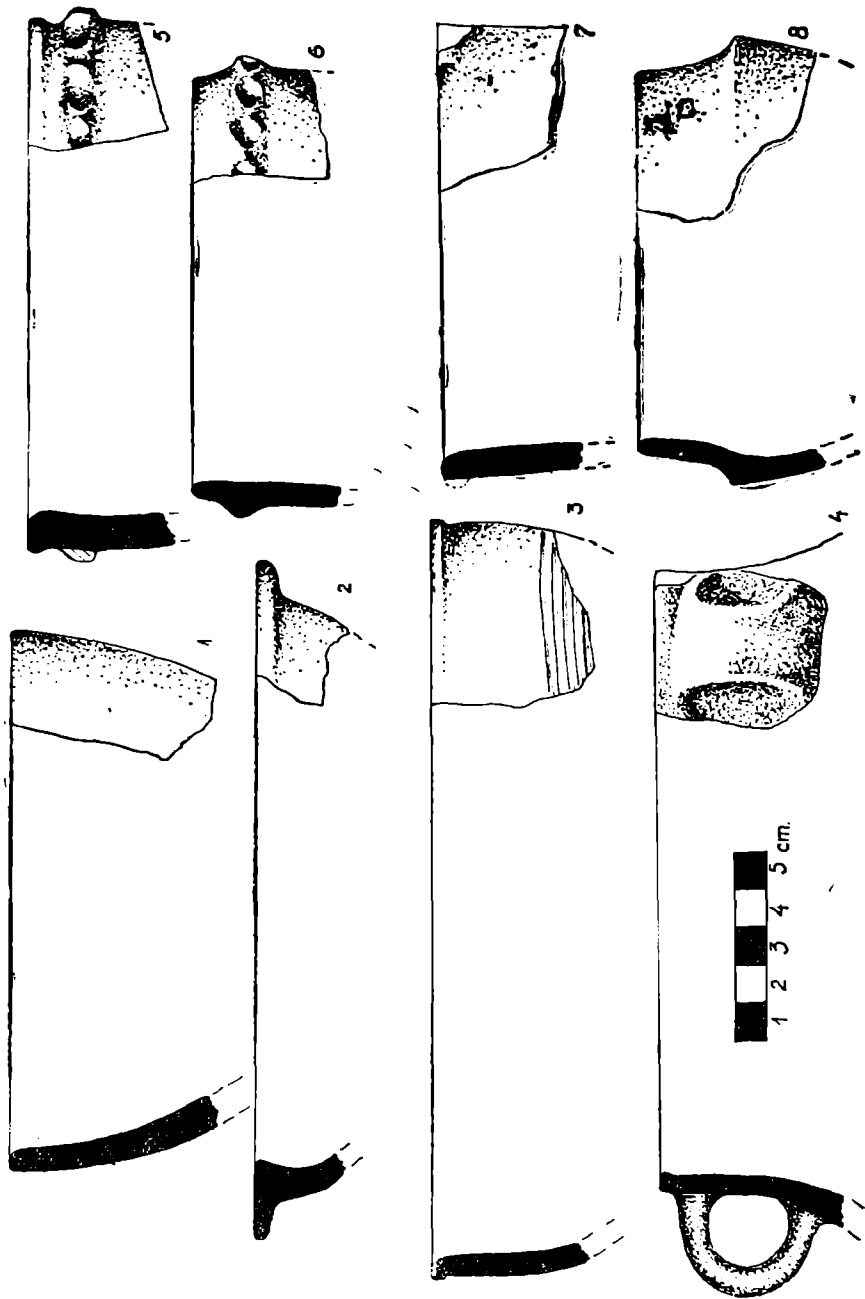

Pl. IV. Ceramică de la Ciuta—„Cornul dealului”.

Taf. IV. Keramik aus Ciuta—„Cornul dealului”.

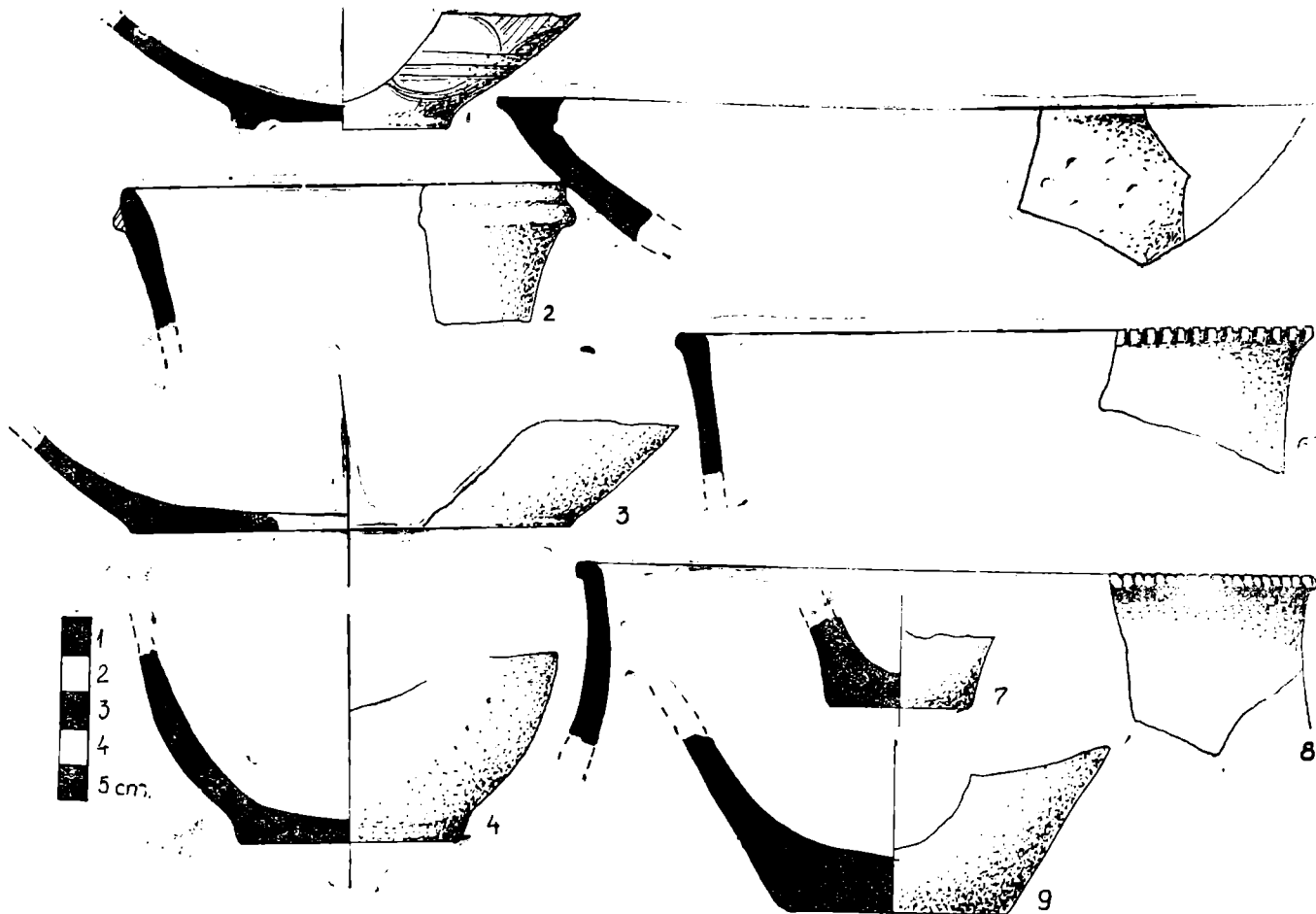

Pl. V. Ceramică de la Ciuta—„Cornul dealului”.
Taf. V. Keramik aus Ciuta—„Cornul dealului”.

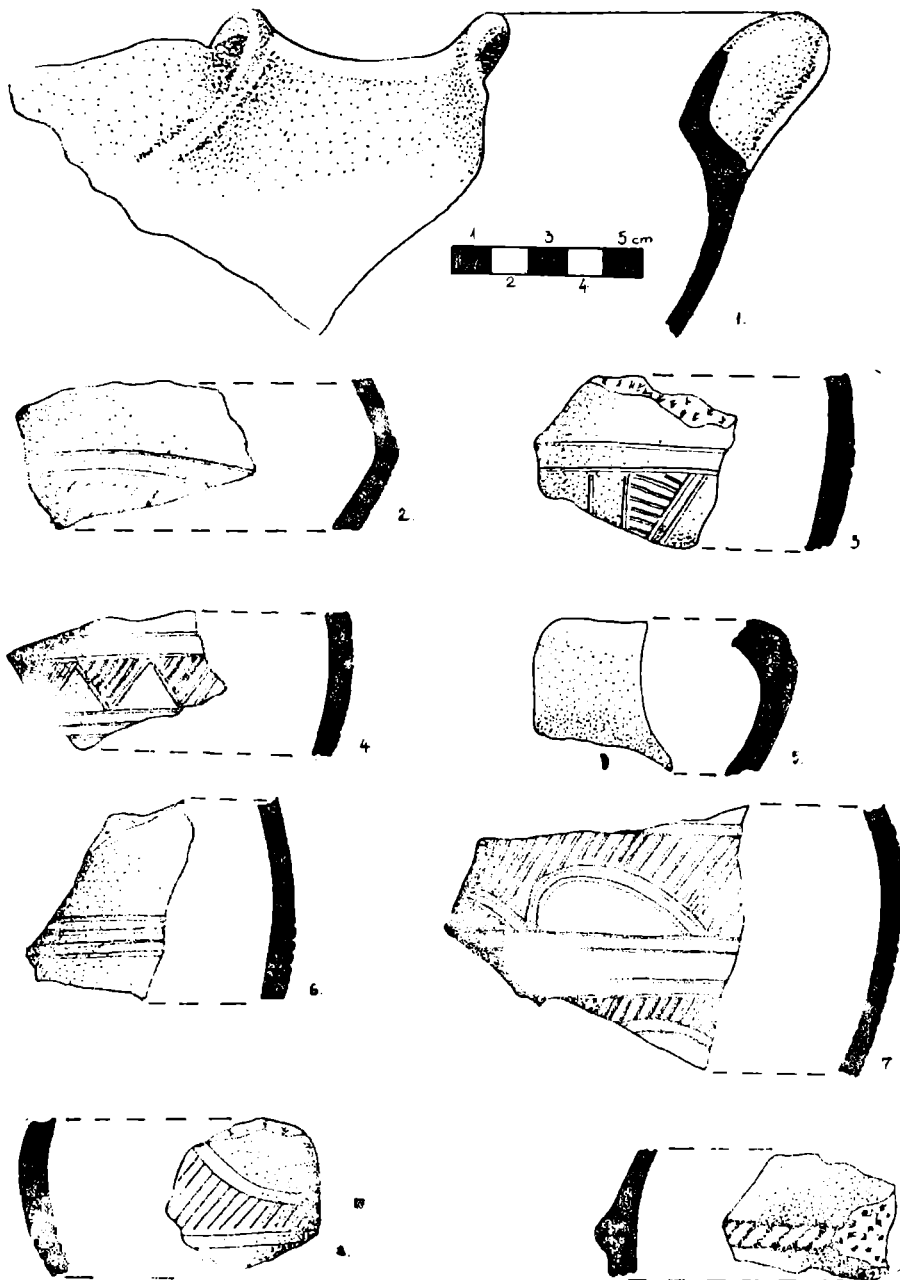
Pl. VI. Ceramică de la Ciuta — „Cornul dealului”.
Taf. VI. Keramik aus Ciuta — „Cornul dealului”.

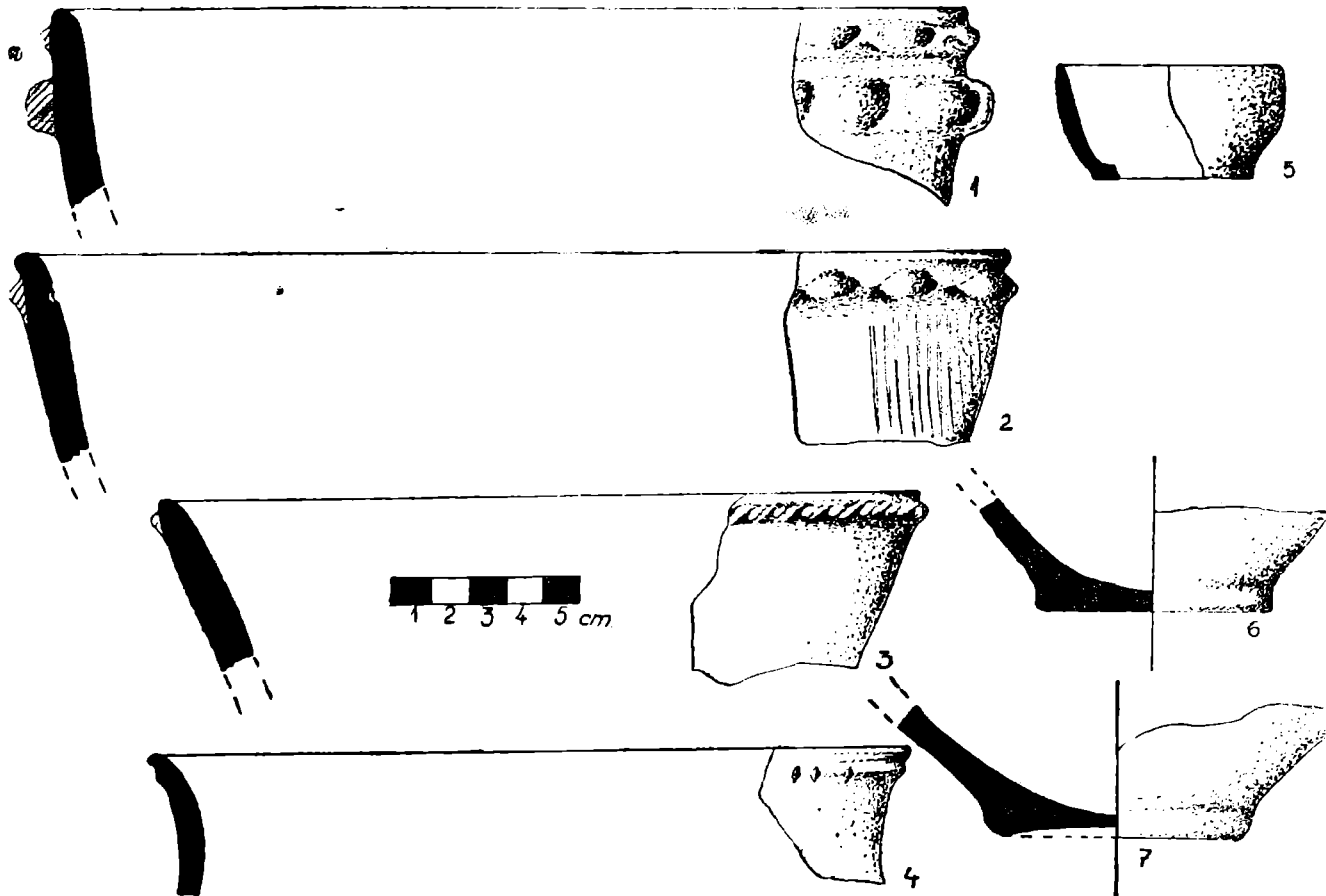

Pl. VII. Ceramică de la Ciuta—„Cornul dealului”.

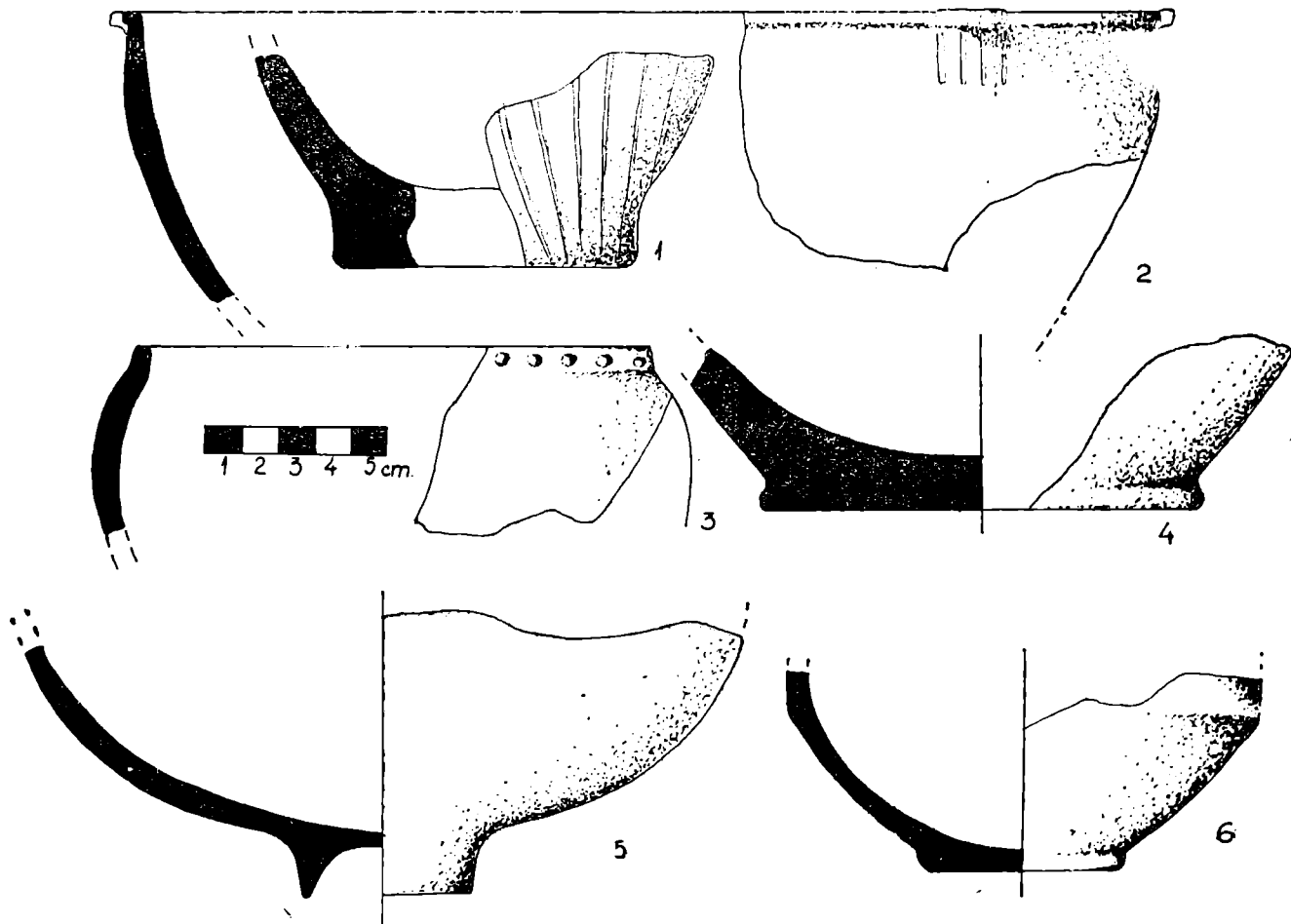
Taf. VII. Keramik aus Ciuta—„Cornul dealului”.

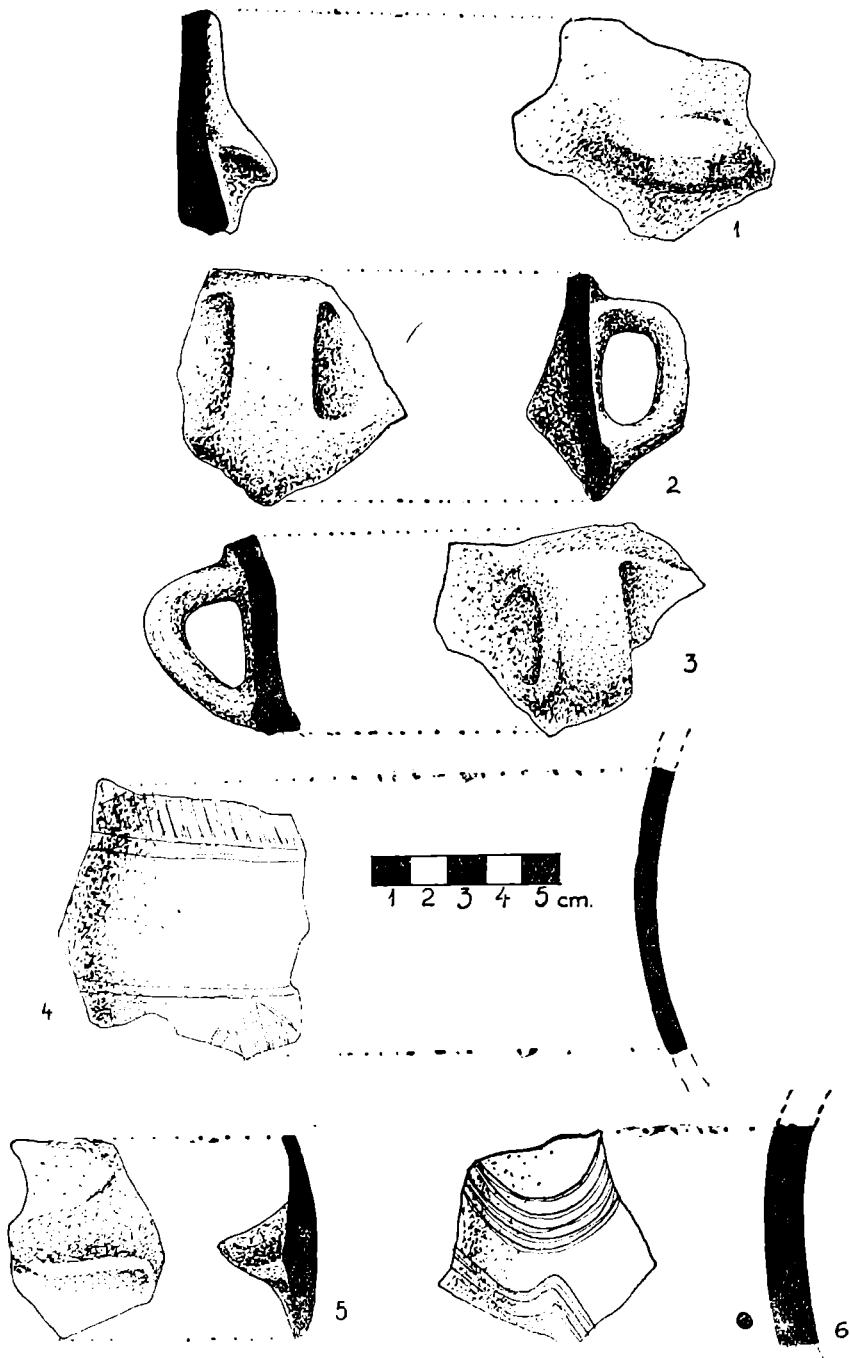
Pl. VIII. Ceramică de la Ciuta—„Cornul dealului”.
 Taf. VIII. Keramik aus Ciuta—„Cornul dealului”.

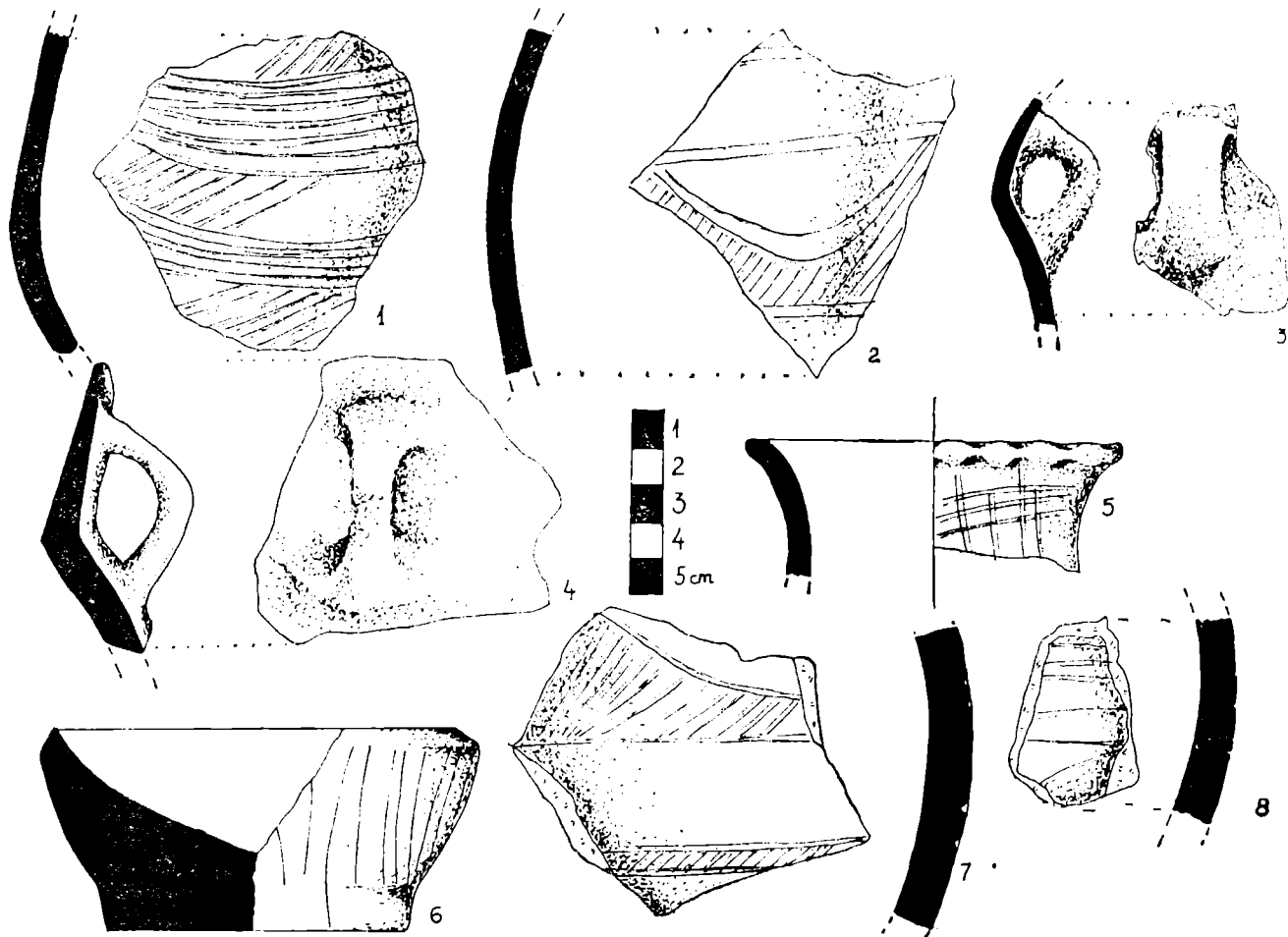
Pl. IX. Ceramică de la Ciuta—„Cornul dealului”.
 Taf. IX. Keramik aus Ciuta—„Cornul dealului”.

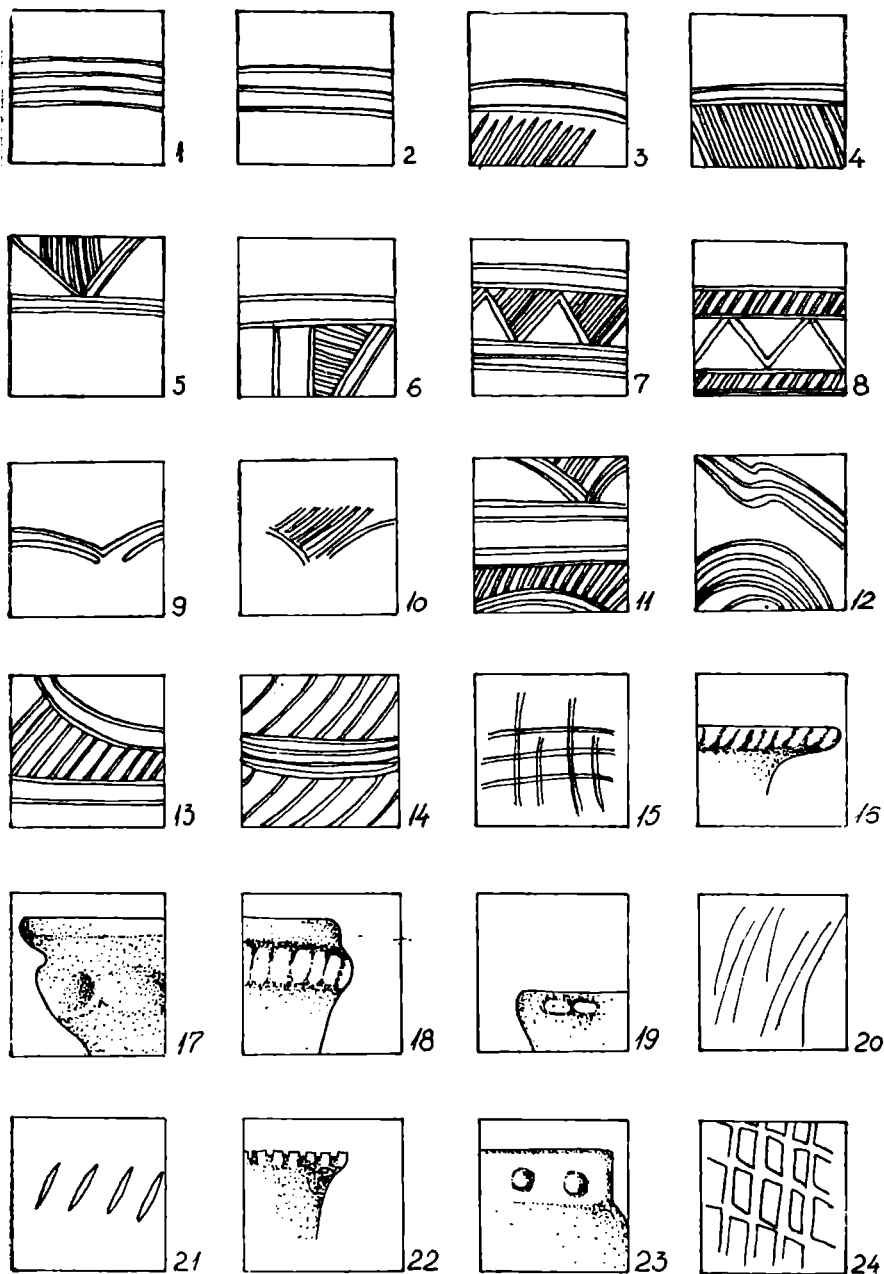
Pl. X. Ceramică de la Ciuta—„Cornul dealului”.
 Taf. X. Keramik aus Ciuta—„Cornul dealului”.
 www.cimec.ro / www.muzeul-caransebes.ro

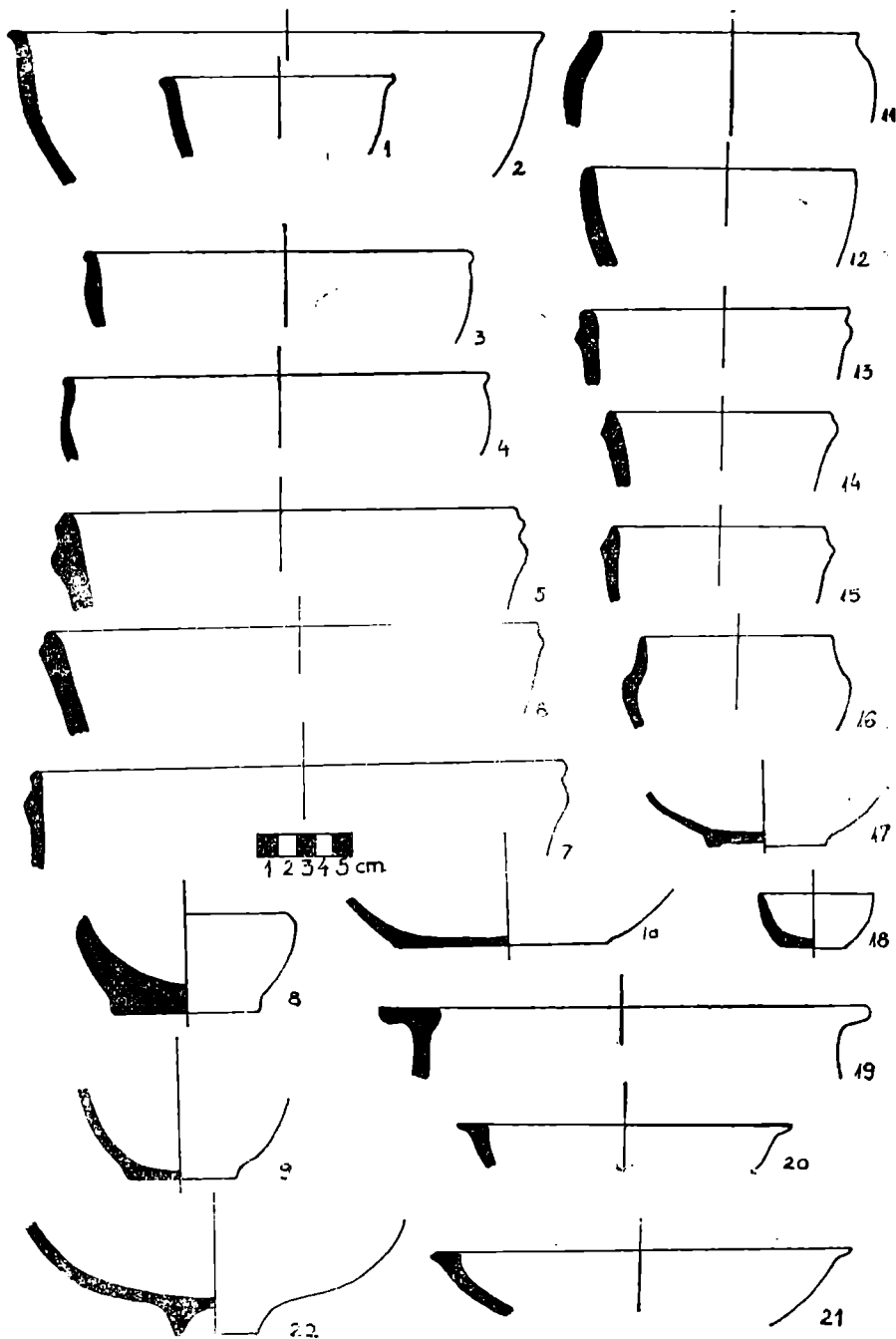
Pl. XI. Ceramică de la Ciuta—„Cornul dealului”.
 Taf. XI. Keramik aus Ciuta—„Cornul dealului”.
 www.cimec.ro / www.muzeul-caransebes.ro

Pl. XII. Ceramică de la Ciuta—„Cornul dealului”.
 Taf. XII. Ceramică aus Ciuta—„Cornul dealului”.
 www.cimec.ro / www.muzeul-caransebes.ro

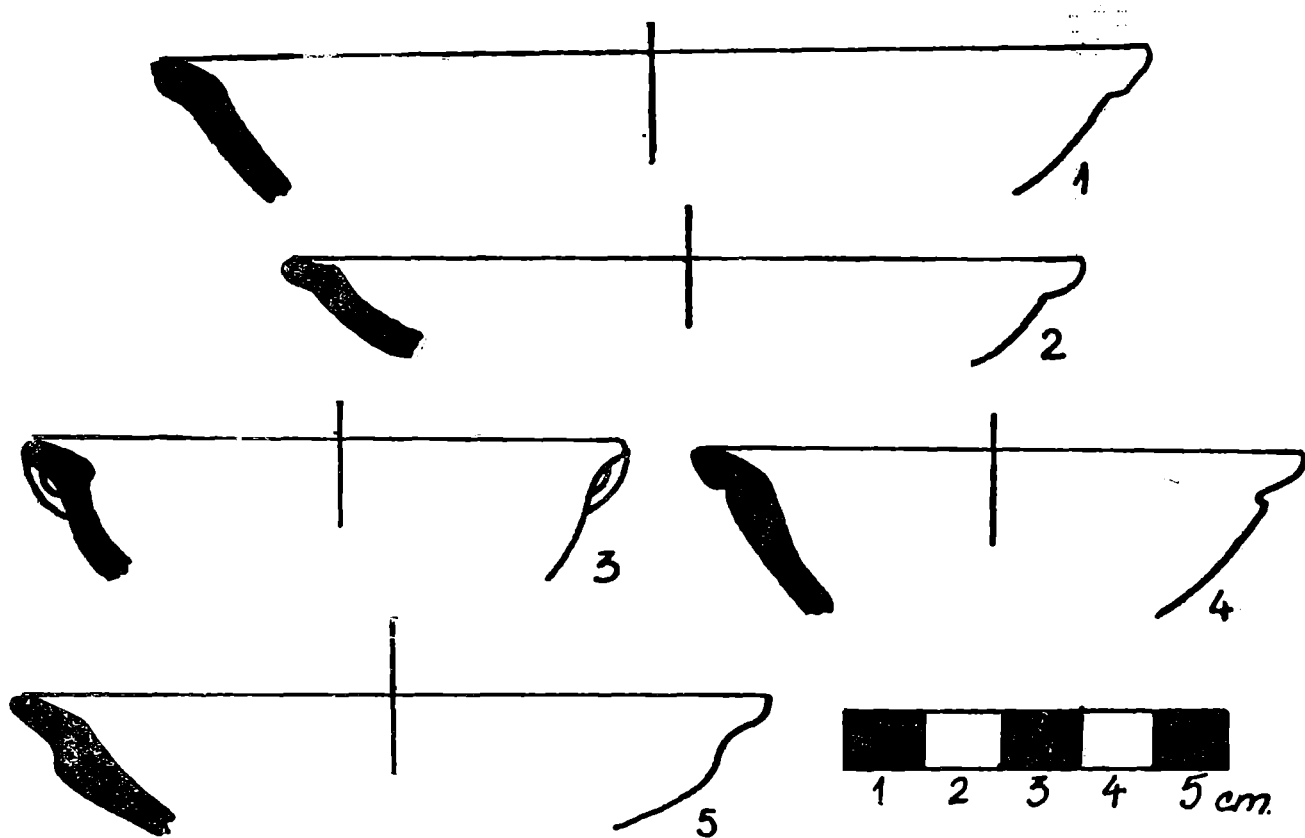

Pl. XIII. Tipologia motivelor ornamentale ale ceramicii de la Ciuta.
 Taf. XIII. Typologie der Verzierungsmotive der Keramik aus Ciuta.

Pl. XIV. Tipologia formelor ceramicii de la Ciuta.
Taf. XIV. Typologie der Keramikformen aus Ciuta.

Pl. XV. Tipologia formelor ceramicii de la Ciuta.
 Taf. XV. Typologie der Keramikformen aus Ciuta

**DIE KERAMIK AUS DER BRONSEZEIT VON CIUTA
(GEMEINDE OBREJA, KREIS CARAŞ SEVERIN)**

(Zusammenfassung)

Es werden die archäologischen Befunde dargestellt, die zwischen 1976—1979 bei Ciuta (Obreja, judeţul Caraş-Severin) entdeckt wurden. Durch die Vielfalt der Gefäßeformen und den ornamentalen Motiven gehört diese Keramik der Vatina Kultur an.